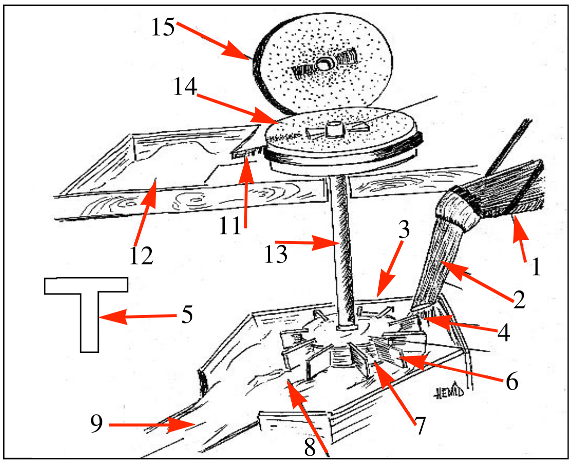
hejmar 17 havîn 1995

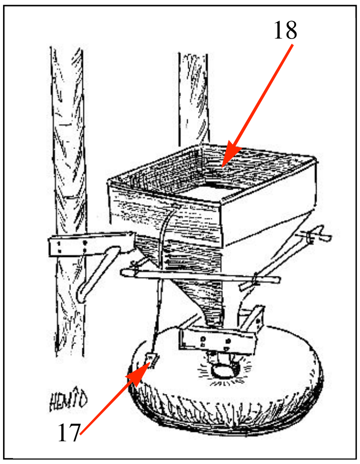
KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

aş

1- cowa avê, coka êş
2- şîp, sip, sûle
3- bota aşê, burca avê, bîra aş, bîra êş, sûle
4- avbir, bêvî
5- mifta 'eyarê, kilîlkê beraşê
6- gond, jewere, kond
7- per, perik
8- bindoxe, bindeqe, mûrî
9- cehennem, doşeder, dojezer, tenbox
10- çeviya aşê, çirtûl
11- ardeling, misaxe, mesax
12- çala aş
13- bist, ling, pêaş, mîla aşê
14-15- beraş, tay, ta, berê aş
14- beraşê binî, jerê binî, binberaş
15- beraşê serî, jerê ser, beraş
16- tebere
17- çeqçeqoq, çeqçeqe, çeqçek
18- oxim, dewla aş, dola aş

Amadekar : ELÎŞÊR

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
aş	değirmen	moulin	mill (flour mill)
aşê avê	su değirmeni	moulin à eau	water mill
aşvan, qeraş	değirmenci	meunier	miller
aşvanî, aşhêrî	değirmene buğday öğütmeye giden	personne qui apporte son blé au moulin	someone bringing their wheat to be ground
miz, mûçik	değirmen ücreti, ücret	prix à payer pour faire moudre le blé	charge for milling wheat
şîp, sûle, sûlav	eğimli değirmen savağı	counduit incliné d'eau destiné à faire tourner le moulin	water flume or sluice for mill
bîra aş	değirmen kuyusu	réservoir d'eau destinée à faire tourner le moulin	mill pond
lûla aş	savak oluğu	conduite du réservoir d'eau	water feed channel
birca avê	su kulesi	château d'eau	water tower
avbir, bêrvî	su kesici, vana	vanne	hatch, floodgate
mifta eyarê	ayar anahtarı, ayarlayıcı	mécanisme de régulation de la mouture	mechanism for adjusting fineness of grind
gond, pewere, per, perik, perwaneyên çerxê	çark kanatı	pale de la roue	mill vane
bindoxe	bilya yuvası	roulement à billes	ball bearing
cehenem, dojeh, tenbox, doşeder	değirmen çarkı yatağının bulunduğu yer	enceinte de la roue	place surrounding mill wheel
ardeling, ardelîn	un oluğu	conduit d'évacuation de la farine	channel for collecting flour
misaxe	un haznesi	réservoir de farine	flour bin
beraş: berê aş, berdê aş	değirmen taşı	meule de moulin en pierre	mill stone
beraşê serê	üst değirmen taşı	meule supérieure	upper mill stone
beraşe binî, binberaş	alt değirmen taşı	meule inférieure	lower mill stone
bist, ling, milê aş	hareket mili	moyeu	hub of the mill
çeqçeqok, çeqçeq	çakıldak	batttant de la meule	mill clapper, mill hopper
oxim, dewle: dewla aş	buğday hunisi	entonnoir de débit du blé	wheat feed funnel
qerase	manivela	levier, manivelle	crank, lever
çirxat	değirmen freni	frein de la roue meunière	mill-wheel brake
çirxat kirin	frenlemek	freiner	to brake
niqirandin	çentikleme	cranter, denteler, encocher	to notch
sikir	savak, tesviye havuzu	écluse	weir

Civîna bihara 1995an

Civîna bihara 1995an ya li ser zaravayê kurmancî di navbera rojên 9-15ê nîsanê bi dar ket. Hevalên beşdar, her wekî caran, vê carê jî bi dirêjahiya hefteyekê li gor bernameya xwe xebitîn. Li ser pirs û pirsgirêkên têvel bi hev şêwirîn û gotûbêj kirin.

Em di vê hejmara Kurmancî de encamên berhem û xebata wan pêşkêşî we dikin.

Hevalên beşdar yên vê civînê : Mistefa Aydogan (Mêrdîn), Lutfî Baksî (Xerzan), Rojen Barnas (Diyarbekir), Mizaffer Begzade (Şikak), Elîşêr (Wan), Abdullah Emin Bêtasî (Behdînan), Rojan Hazim (Hekarî), Musa Kaval (Hekarî), Hemîd Kiliçaslan (Mêrdîn), Kendal Nezan (Diyarbekir), Zinar Soran (Dêrik), Veysi Zeydanli (Bidlîs), Zeynelabidîn Zinar (Batman) û Reşo Zîlan (Agirî).

F E R H E N G O K A

Pehlewî û Kurmancî

- III - (M-S)

Amadekar : Rojen BARNAS

M

Transkrîpsiyona Pehlewî û xwendina wê	Kurmanciya wê ya îroyîn	Fransizî	Îngîlîzî
mādag [N. māda](madeg/made)	madek, mak/ma, mê	femelle	female
mādag [N.māya] (made/maye)	made	essence, substance	essence substance
mādīg (madîg)	madî	essentiel	essential
māh (mah)	meh	lune, mois	moon, month
māhīg [N.māhī] (mahîg/mahî)	masî	poisson	fish
man (men)	min	moi, je, mon, ma	I, me
mān (man)	mal, xanûman	maison, habitation	house, dwelling
mānag (maneg)	mane	sens, esprit	mind
mānāg [N.mānā](manag/mana)	mîna, fena, nola	comme, similaire	like, resembling
māndan, mān- (manden/man)	man / mayin, mîn-	rester, demeurer	stay, remain
māndag (mandeg)	mandû	fatigué, peu, zélé, péché	tired, remiss, fault, sin
mārāg (marag)	meraq	curiosité, préoccupation	perceptive, sensitive
mard (merd)	mêr	homme	man
mardānag (merdaneg)	mêrane, mêranî, merdane	bravoure, bravement	manly, brave
mardōm [N.mardum] (merdom/merdum)	merov, meriv, mirov, merî	homme, être, humain, gens	man, mankind, people
mardōmīh (merdomîh) mirovî	merovî, merivî,	genre humain,humanité	humanity, humannes
maxš (mexş)	mêş	mouche	fly
mazg [N.maγz] (mezg/meẍz)	mejî, mêjî, mêjk	cerveau, cervelle	brain, marrow
mazgit{=>Er. mescîd} (mezcid)	mizgeft	mosquée	mosque
mēx (mêẍ)	mij	brouillard	cloud, mist
mehmān (mihman)	mêvan, mîvan,mêhvan	hôte, invité acceptable	inhabitant, guest
mehtar (mihter)	mehder	aîné, supérieur	elder, senior
mēš (mêş)	mêşin, mih	mouton, brebis	sheep, ewe
mēšag (mêşeg)	mîz	urine	urine
mēzd [N.mēz] (mêzd/mêz)	meze	offrande, repas	offering, meal
mēzdbān (mêzdban)	mazûban, mazûvan	hôte	host
mēzīdan, mēz- (mêzîden, mêz)	mistin, mis-/mijîn, mij-	sucer, téter	suck
mihr (mihr)	mehr,mar (zewac)	acte de mariage	contract, bond
mij (ag) [N.muž (a)] (mijeg/muje)	mijang, bijang, mijûlang, mijgul	cil	eyelid, eyelash
mistan, mēz- [N.mēzīdan] (misten, mêz-/mêzîden)	mîstin, mîz-	uriner	urinate
mizd [N.muzd] (mizd/muzd)	miz (destmiz, romizî)	salaire, récompense	reward, hire, pay
mōr (mor)	mûr, mûrî	fourmille	ant
morwārīd (morwarîd)	mirwarî, mirarî	perle	pearl

mōy (moy)	mû	cheveu, poil	hair
mōyēn (moyîn)	mûyîn	en poil	(made of) hair
mōz (moz)	mûz, moz	banane	banana
mōzag [N.mōza] (moza (g))	mas, mehs, mase (pêlav)	chaussure	shoe
muhrag (muhreg)	muhrik, morîk, morî	perle de verre	bead, vertebra
murdan, mir- (murden, mir-)	mirin, mir-	mourir	die
murdār (murdar)	mirar	charogne	carrion
mušk (muşk)	misk	sucs	musk
mušk [N.mūš] (muşk/mûş)	mişk	souris, rat	mouse, rat
mušt (muşt)	mist	poing	fist
muštan, māl- (muşten/mal-)	maliştin, mal-, noke	essuyer	rub, sweep

N

nab [N.nawa] (neb/newe)	nebî, nevî	petit fils, petite fille	grandson
nāfag [N.nāf (a)] (nafeg/nafe)	navik	nombril	navel
nakkirā (nekkira)	înkar, inkar, nikulî	négation, déni	denying, repudiating
nakkirāyīh (nekkirayîh)	înkarî, inkarî	répudiation	repudiation
nāl (nal)	nalîn, nalenal	gémissement, complainte	groan, complain
nām (nam)	nav	nom, renom	name, fame
nāmag [N.nāma] (nameg/name)	name	livre, lettre	book, letter
namāz (nemaz)	nimêj, nivêj, limêj	révérence, prostration, prière	reverence, prostration, prayer
nar (ner)	nêr	mâle, viril	male, manly
nargis (nergis)	nêrgiz	narcisse	narcissus
narm (nerm)	nerm	mou, doux	meek, humble, soft
nawad (newed) not, nod	nehwêd,	quatre-vingt-dix	ninety
naxčīr (nexçîr)	nêçîr	chasse	game, quarry, chase
naxōd (nexod)	nok, nohk	pois-chiche	chick-pea
nāy (nay)	ney	flûte, clairon	tube, flute, clarion, perch
nazd (nezd)	nêz	proche, près	near
nazdik (nezdik)	nêzîk	proche	near
nazdikīh (nezdikî)	nêzîkî	proximité	proximity
nāzišn [N.nāziš] (nazişn/naziş)	nazî, nazdarî	minauderie, coquetterie	boastning, kindness
nē [N.na] (nê/ne]	na, no, ne	non, ne	no not
nēm (nêm)	nîv	moitié, mi	half
nēmag (nêmeg)	nîvek (≈)	milieu, côté, direction	half, side, direction
nēmrōz (nêmroz)	nîvro, nîvroj, navroj	midi, sud	midday, south
nibištan, nibēs- (nibişten,nibês-)	nivîsîn, nivîs-	écrire	write
nifrīdag [N.nifrīd] (nifrîd (eg))	nefret	aversion, haine	accursed
nifrīn (nifrîn)	nifir, nifrîn	anathème, malédiction	curse
nīlōpal [N.nīlōfar] (nîlopel/nîlofer)	nîlufer	nénuphar	lotus, water-lily
nimūdan, nimāy- (nimûden, nimay-)	nimandin, nimîn-	montrer, indiquer	show, guide
nişēb (nişêb)	nişîv, nişûv	déclivité, pente	declivity
niwāg [N.nawā] (niwag/newa)	newa	mélodie, chant	music, song, melody
nō [N.nuh] (no, nuh]	neh	neuf	nine
nōg [N.naw] (nog, new)	nû, nuh	nouveau, récent	new, recent
nōgrōz [N.nawrōz(nogroz/newroz)	newroz	jour de l'an	New Year's day
nōgzād [N.nawzād] (nogzad/newzad)	nûza	nouveau-né	new-born
nōzdah (nozdeh)	nozdeh	dix-neuf	nineteen

nūn (nûn)	niha, niho, nihe	maintenant	now

O

-om {pancam} (-om)	-em (pêncem)	suffixe formant les ordinaux	suffix forming ordinal numbers
-ōmand [N.-mand] ((o)mend)	-mend	suffixe formant des adjectives de qualité	suffix forming adjectives of quality
ōš [N.hōš] (oş/hoş)	hiş	conscience, intelligence	consciousness, intelligence
ōšmurdan, ōšmār- [N.šumurdan šumār-] (oşmurden, oşmar/ şumurden, şumar)	jimartin, jimêr- hejmartin, hejmêr-	compter, considérer	count, reckon; consider, notice, remember, study
ōšyār [N.hōšyār] (oşyar/hişyar)	hişyar, şiyar	conscient, éveillé, intelligent	conscious
ōy (oy)	ew	il, elle	he, she, that
ōz (oz)	hêz, hoz	force, puissance	strength, power
ōzōmand (ozomend)	hêzmend, bi hêz	fort, puissant	strong, powerful

P

pādan, pāy- (paden, pay)	pan/payin, pê-	attendre	stand, wait
padīriftan, padīr- (pedîriften, pedîr)	pejirandin, pejirîn-	recevoir, accepter	receive, accept
pādixša (y) (padixşa (y))	padîşa (h)	souverain, puissant, autoritaire	ruler; powerful, authoritative, authorized
pah (peh)	pez	mouton	sheep
pahikaftan (pehîkeften)	pey ketin/keftin	suivre, attaquer, poursuivre	fall on, touch, hit, attack
pahnāy [N.pahnā] (pehna (y)	pehnayî, panayî, pahnayî	largeur	width, breadth
pahrēxtan, pahrēz- (pehrêxten, pehrêz)	parastin, parêz-	prendre soin de protéger	care for, tend, protect
pahrēz [N.parhēz] (pehrêz/perhêz)	parêz, -parêz	défense, soin	defence, care
pākīzag [N.pākīza] (pakîzeg/pakîze)	paqij, pakij, pak	propre, pur	pure
palang (peleng)	piling [≠]	léopard	leopard
pālūdag [pālūda] (palûdeg/palûde)	palûte, palûze, pelte	bouille, gelée d’amidon	starch jelly, flummery
pālūdan, pālāy- (palûden, palay-)	palandin, palîn-, palaftin, palêv-	filtrer, purifier	strain, filter, purify
pambag [N.pamba] (pembe (g))	pembû	coton	cotton
panj (penc)	pênc	cinq	five
panjag [N.panja] (penceg/pence)	pêncik, pencik	patte, griffe	pentad, hand, paw
pancāh (pencah)	pêncî, pênceh	cinquante	fifty
pārag [N.pāra] (pareg/pare)	parî, pare, par	morceau, part	piece, part, portion
pārag [N.pāra] (pareg/pare)	perû	cadeau, récompense, offrande	gift, offering, bribe
pardag [N.parda] (perdeg/perde)	perde	voile, rideau	veil, curtain
pargandan, pargan-[N.parāgandan]	pergende (bûn/kirin)	dispersé, épars	scatter, distribute, disperse
pargūd (pergûd)	bêrî (êrî û bêrî)	libre, exempt	free, exempt from
parīg [N.parī] (perîg/perî)	perî	fée	witch
parrag [N.parra] (perreg/perre)	perik (perr)	aile	wing
pasēn [N.pasīn] (pesên/pesîn)	paşîn	final, dernier	final, last
pašēmān (peşêman)	poşman, peşîman	pénitent, repentant	penitent, repentant
pāšnag [N.pāşna] (paşneg/paşne)	panî, pehnî	talon	heel

pāšom (paşom)	baş	bon, bien, excellent	excellent
paxšag [N.paša] (pexşeg/peşe)	pêşû, pêşî	moustique, moucheron	mosquito, gnat
pay (pey)	pê (ling)	pied, empreinte	foot, footstep, track
pāy (pay)	pê (pîvana dirêjahiyê)	pied (mesure de longueur)	foot, leg, foot (12 in)
paydāg [N.paydā] (peyda (g))	peyda	visible, évident, révélé	obvious, revealed, visible
paygāmbar [N.pay (g)āmbar] (peygamber/pey (ẍ)amber)	pêxember	messager, apôtre, prophète	messenger, apostle
paymān (peyman)	pîvan, peyman	mesure, période, traité	measure, period; moderation; treaty
pāyram (payrem)	peyrew (teba'e)	disciple, sujet, roturier, plénier	the commonalty, people
pāzen [N.pāzan] (pazin/pazen)	bizin	bouquetin, ibex	ibex
pēčīdan, pēč- (pêçîden, pêç-)	(li hev)piçikîn, piçik-	tresser, entrelasser	twist, entwine
pērōz (pêroz)	pîroz [≠]	victorieux	victorious
pêrōzīh (pêrozîh)	pîrozî [≠]	victoire	victory
pēs (pês)	pîs [≠]	tacheté, souillé, lépreux	mottled, leprous, leper
pēstān (pêstan)	bistan (ji bo jina, berûpêsîr)	poitrine	breast
pēšānīg [N.pēšānī] (pêşanî (g))	enî, anî, pêşanî	front	forehead
pīl (pîl)	fîl	éléphant	elephant
pistag / pista	fistiq, piste, fisteq	pistache	pistachion nut
pōlāwad [N.pōlād] (polawed/polad)	pola	acier	steel
pondik (pondik)	findiq, bindeq	noisette	hazel nut
poxtan, paz- (poxten, pez-)	patin / pehtin, pêj-	cuir	cook, bake
pursidan, purs- (pursîden, purs-)	pirsîn, pirs-	demander	ask
pus (pus)	pis (pis-mam, pis-mîr)	fils	son
puštag (puşteg)	piştî	charge, fardeau	load (carried on the back)
puštībān (puştîban)	piştîvan	soutien, garde du corps	supporter, bodyguard
puštībānīh (puştîbanîh)	piştîvanî	soutien, protection	support, protection

R

radag [N.rada] (redeg/rede)	rêz	ligne, rang, ordre	line, rank, row
rag [P.rahag] (reg/reheg)	reh, ra	veine	vein
rāh (rah)	rê	route, chemin	road, way
randīdan, rand-(rendîden, rend-)	rende kirin	raboter, râper	scratch, grate, abrade
ranjwar [N.ranjūr] (rencwer/rencûr)	rêncber [≈]	troublé, affligé	troubled, distressed
rāspīg (raspîg)	rûspî [≠]	second prêtre officiant	officiating priest second
rāstīh (rastîh)	rastî	vérité	truth
rastag [N.rasta] (resteg/reste)	rêze	série, rangée, progression,élément	series, row, progression, element
rāy [N.rā] (ray/ra)	re, ra	postposition, pour	postposition, for, for the sake of
rēš (rêş)	rîş	blessure, plaie	wound, sore
rēšag [N.rēşa] (rêşeg/rêşe)	reh, rehik, riçik	racine, fibre	root, fibre
rīdan, rīy- (rîden, rîy)	rîn / rîtin, rî-	déféquer	defcate, voide
rōbah (robeh)	rovî, rûvî, rêvî	renard	fox
rōd (rod)	ro	rivière	river
rōd-bār (rod-bar)	robar	bord, berge de rivière	river bank
rōdīg [N.rōda] (rodîg/rode)	rûdî	intestin	intestine, gut
rōyn [N.rauγan] (roẍn/rawẍen)	rûn	huile, beurre	oil, butter

rōspīg (rospîg)	orispî	putain	whore
rōšn [N.rōšan] (roşn/roşen)	rewşen	éclairé, brillant	light; bright, light
rōy (roy)	rû	face, visage	face
rōz (roz)	roj	jour	day
rōzag [N.rōza] (rozeg/roze)	rojî	jeûne	fast, fasting
rōzan (rozen)	rojîn	fenêtre	window
rōzīg [N.rōzī] (rozîg/rozî)	rizq	pain quotidien,subsistance	daily bread, sustenance
ruwān (ruwan)	rewan [e.k.] (ruh)	âme	soul

S

sabuk (sebuk)	sivik, sibik	léger	light, easy
sabz (sebz)	sewz, sebze	vert, frais	green, fresh
sālīh (salīh)	salî	âgé (de .... ans)	age (of...years)
sālwār (salwar)	salewext	perpétuel, continuel	perennial
sard (serd)	sar	froid	cold
sardīh (serdîh)	sarî	froidure	coldness
sarmāg [N.sarmā] (serma (g))	serma	froid	coldness
sāxtan, sāz- (saxten, saz)	saz kirin / sax kirin	faire, préparer, mettre en marche	make, prepare, tolerate
sazāg [N.sazā] (sezag/seza)	seza [e.k.]	approprié, convenable	fitting, worthy
sē [N.si] (sê/si)	sê, sisê	trois	three
sēb (sêb)	sêv	pomme	apple
sel (sil)	zil [≈]	lance, javelot	spear, javelin
sēnag [N.sīna] (sêneg/sîne)	sîng, sîne [e.k]	poitrine	breast, chest
sēn murw [N.sīmurg] (sên murw/sîmurẍ)	sîmir, sîmerx	un oiseau fabuleux	a fabulous bird
se-pāy [N.sipā] (si-pay/spa)	sêpî	trépied	three-legged
sik (sik)	sirke	vinaigre	vinegar
sofistā (sofista)	sofî	sophiste	sophist
sōg (sog)	sûd	usage, profit, avantage	use, profit, advantage
sōg (sog)	sotin /suhtin, soj-	combustion, brûlage	burning, combustion
sōgand [N.saugand] (sogend/sewgend)	sond	serment	oath
sōgand xwardan (s.xwerden)	sond xwarin	jurer, prêter serment	take, swear an oath
sōhistan, sōh- (sohisten, soh-)	seh / sah kirin	sentir, toucher	touch, feel
sōr (sor)	şor, sûr (avk)	salé	salty
sōsan (sosen)	sosin	lis	lily
sōxtan, sōz- (soxten, soz-)	suhtin / sotin, soj-	brûler	burn
spāh [N.sipāh] (spah/sipah)	spa [e.k]	armée	army
spar [N.sipar] (sper/siper)	sîper	abri	shield
spās dāštan/s. hangārdan (spas daşten/spas hengarden)	spas kirin	remercier	thank, give thanks
spāsdārīh (spasdarîh)	spasdarî	gratitude	gratitude
spēd [N.sapēd] (spêd/sepêd)	spî (reng)	blanc	white
spēdag [N.spēda] (spêdeg/spêde)	spî, spîçk, spîk	blanc d'oeuf	white (off egg, etc)
spēd-dār (spêd-dar)	spîndar, spîdar	peuplier blanc	white poplar, aspen
spiš [N.sipiš] (spiş/sipiş)	sipî, sipih	pou	louse
spul (spul)	sil	mélancolie, spleen	spleen
sraw (srew)	şiro, şor	mot, sortilège	word, spell
srawēnīdan, srawēn- (srewênîden, srewên)	şiro / şor kirin	rapporter, diffuser	[≠] report, broadcast

sraxtag [Av.sraxti-] (srexteg/srexti-	rex	côté	side, part
srāy [N.sarāy] (sray/seray)	sera, seray	maison, hall	house, hall
srū [N.surū (n)] (srû/surû (n))	strû (qoç, qiloç)	corne, ongle, pointe	horn, nail, prong
stabr [N.sitabr] (stebr/sitebr)	stûr	grand, rude, fort	big, coarse, stronge
stabrīh (stebrîh)	stûrî	force, robustesse	coarseness, strength, force
stabrag (=>Er. istebreq) (stebreg)	istebreq [e.k]	soie changeante	shot silk
stadan, stān- (steden, stan)	standin, stîn-	prendre	take
stahm [N.sitam] (stehm/sitem)	sitem	force, oppression	power, oppression
stārag [N.sitāre] (stareg/sitare)	stêr, stêrk	étoile	star
starwan (sterwen)	stewr	stérile, aride, sans enfant	barren, childless
sumb (sumb)	sim	sabot	hoof
sustīh (sustîh)	sistî	laisser-aller, paresse	slackness, laziness
suš [N.šuš] (suş/şuş)	piş, sih	poumon	lung
suxr [N.surx] (suxr/surx)	suhr, sor	rouge	red
suy (bnr. li šuy) (suy)	[sî] <birsî (birçî)	faim	hunger

ŞANEK:

[≈] maneya gotinê ya kurmancî bi ya îngîlîzî re têkildar e, lê ne wek hev e.
[≠] maneya gotinê ya kurmancî an bi ya îngîlîzî re dijmane ye an jî lê nanihêre.
[∫] maneya gotinê ya kurmancî an bi ya pahlewî re dijmane ye an jî lê nanihêre
[e.k.] di edebiyata klasîk de.

Devoka Qerejdaxê

-II-

Amadekar : Mehmûd LEWENDÎ

kurdî	***tirkî***	***fransizî***	***îngilîzî***
dakirin, hewandina heywanan	hayvanları içeri almak, barındırmak	faire enter le bétail dans l'étable	to stable cattle
daçikandin, çikilandin, daçikilandin, çikandin	dikme (ağaç ve benzeri)	planter	to plant
daçikandin, daçemandin	eğmek, bükmek	courber, tordre	to bend
dadan, girtin û birin	kapmak	saisir	to seize
damarî , dêmarî	üvey anne	marâtre	stepmother
dan	günün üçte biri, öğün	un tiers de la journée	a third of a day
dankut, desteber, desteconî	yarma dövmede kullanılan tokmak	maillet	mallet
danok, danû, dan	hedik	blé entier et poix-chiche bouillis	boiled whole wheat an chick-peas
daş kirin, şeh kirin	yün taramak	peigner la laine	to comb wool
daşir, avdestxane	hela, tuvalet	toilette, wc	toilet, water-closed
darbest	sedye	brancard, civière	stretcher
darik, darcixare, miştik, tîrik	ağızlık	fume-cigarettes	cigarette holder
darniklok/darnikrok	ağaçkakan	pic, pivert	woodpecker

dawerivîn, daweribîn, darivîn,	süzülmek	filtrer, couler	to seep through,to filter
dawrivandin, dawe-ribandin, darivandin	süzmek	égoutter, filtrer	to strain, to filter
daxme, dame, dam	dama	jeu des dames	draughts
dêjnik	tereotu, dereotu	aneth	dill
delav, derav	hayvan sulama yalağı	abreuvoir	watering place, trough
delîn/delyan	takattan düşmek, bitkin olmak	tomber de fatigue, être exténué	to be exhausted, worn out
li hev delîn	afalamak	être déconcerté, stupéfait	to be disconcerted, puzzled
delme, teqol, ne'ol, vizik	topaç	toupie	spinning top
delo, heftok, pêncoke, pêncok, pêncberane	beştaş oyunu	jeu traditionnel joué avec 5 cailloux	traditional game, played with five pebbles
dendî	parça, tane	morceau, pièce	bit, piece
dendiyek şekir	bir parça ya da diş şeker	un morceau de sucre	a lump of sugar
derben	çuval v.b. nin ağzını bağlama kulpu ya da ipi	cordon servant à fermer un sac à grains ou une besace	cord for closing a sack of grain or a purse
derbend	dağ geçidi	défilé, passe de montagne	mountain pass
derbkanî, berqenîk, berkanîk, kevkanî, kevirkanî, qanîk, berdeqanî	çatallastik	lance-pierres, fronde	catapult
dergûş, landik, bêşîk, deydik, hêlane, mehdik	beşik	berceau	cradle
devbelaş, devleq, devbela	boşboğaz, boş konuşan kimse	qui parle en vain, pour ne rein dire, vaseux	a wind-bag
devkivil	beceriksizce konuşan kimse	qui parle malhabilement	clumsy or poor speaker
devkox	üst çenesi ilerde olan	qui a la mâchoire supérieure en saillie	chinless person, with receding chin
devmirî	konuşmaktan aciz kimse	peu disert, incapable de parler	taciturn
devnerm	tatlı sözlü, yumuşak sözlü	qui a l'éloquence agréable, douce	fluent speaker, eloquent
devşewitî, cimêlîk	pekmez, yağ ve ekmek karışımı bir yemek	plat confectionné avec du pain, du beurre et du raisiné chaud	dish made of bread, butter and boiled grape juice
devşo, avdewşo, dewşo, devşêl	ayran artığı	reste du petit-lait	whey, liquid yogurt
dewçink, dodank	küçük ayran tulumu	petite outre à petit lait	hide bottle or container for whey
dewêg	bile, dahi, rağmen	malgré, même	despite, although
dewijn, dewijink	eritilen yağın üstte çıkan tortusu	écume se formant à la surface du beurre fondu	froth that forms on the surface of melted butter
dey	ot yığını	tas de foin	heap of hay, (hay stack)
dezî	dikiş ipliği	fil à coudre	sewing thread
dîkê cûre	ibiksiz horoz	coq écrêté	capon
dîksilêman	ibibik kuşu	huppe vulgaire	hoopoe
dilûl	binek devesi	chameau de bât	camel unsed for
diranfîq, didanfir	ön dişleri aralıklı	qui a les incisives espacées	gap-toothed
diranqîç	fırlak dişli, dişlek	prognathe	prognatious
dirî	böğürtlen	mûre sauvage, mûron	blackberry

dirîhop, dingilefistan, zirnezîq, dingilekişo, babûtanî	tahtaravalli	balançoire, bascule	seesaw, teeter-totter
dirrêt	koyunları su içmeye çağırırken kullanılan sözcük	cri utilisé pour appeler les moutons à s'abreuver	a cry use to rall sheep to drink
distarhêr	el değirmencisi	personne qui se sert du moulin à bras	someone who used a stone quern
distûk, destik	dibek kolu	pilon du mortier en bois	pestle
dîzik	toprak çömlek	marmite en terre cuite	clay cooking pot
doltajî/toltajî	tazıyla köpeğin birleşmesinden meydana gelen yavru	chiot né du croisement d'un lévrier avec une chienne	mongrel pup where sire is a greyhound
doşanî, dotinî	sağmal	laitière	milk-maid
doq bûn	dikilip durmak	se dresser, se planter	to stand up
doran	(hayvanlarda) iç yağı	graisse animale	animal fat
dûajo	çoban yamağı	aide-berger	assistant shepherd
duhêl, duwêl	deriden yapılan ip	cordelet ou lanière de cuir	leather strap or leash
dujîn	kirli, kirlenmiş	sale, sali, souillé	dirty, soiled
duneçel, dunikul	iki çatallı	à double bec, fourchu	forked
dûrme, kok	etli butlu	dodu, bien en chair, replet	plump
êmidî, şelengo, ecûr, encûr	yuvarlak acur	concombre ronde	round cucumber
ez ji nêzda delyam, ez ji nêzda mirim/ketim	açlıktan düştüm	je meurs de faim	I'm starving
fatreşk, fatereşk, xalxalk	dalak	rate	spleen
feraşo, amanşo,derşo, firaqşo	bulaşık bezi	essuie-vaisselle	dish-washer
ferikandin,	ağır yemek sindirmek,	digérer lentement,	to digest
firikandin	bulut v.b. dağıtmak,dağıtmak	dissiper	to disperse
'eware bûn	oyalanmak, başıboş olmak	s'occuper, lanterner, trainer	to dawle
'ewirandin	oyalamak	faire lanterner	to keep someone busy use-lesly, to keep someone hanging about
incûr, qitik, bejik		mini concombre	variety of small cucumber
êmûdî	acur	variété de concombre	hairy cucumber
ferikîn	dağılmak	se dissiper, se disperser	to overdiversify
firikandin	oğuşturmak	frotter	to rub
xwe firikandin	kıvırtmak, kalçalarını sallayarak yürümek	marcher en ondulant les hanches	to walk in swing or ondulating one's hips
firiz, rezûk	ayrık otu	chiendent, agram	couch grass
firîg, firîk (firîkê genim, firîkê nokan)	olgunlaşmamış tahıl tanesi	graine encore verte de céréales	unripe grain
firşik	kuzu ve oğlak midesi	panse d'agneau	paunch of lamb or kid
firtê firtê	zorbela	avec peine, difficilement	by great effort, after great trouble
fisteq, fisû	kokarca	putois, moufette	polecat
fistoqî, girêfîtik, xirboqî, xilf, gozegirc	kolay çözülen düğüm	noeud qui se défait facilement	quick-release knot
fisirîn, fiskirandin,fisikan-din, vedizîn, çiv dan ber xwe	tüymek, kaytarmak, dönmek, sapmak	filer, s'enfuir, s'esquiver	to slip away, to flee, to dodge
fistiqîn	burkulmak	avoir une entorse	to be sprained
fiso	herhangi bir kuzunun sütünü emdiği halde sesini çıkarmayan koyun	brebis qui laisse, sans réagir n'importe quel agneau la téter	a ewe who allows any lamb to suck
fit	iri yarı ve güçlü erkek	homme grand et fort	tall and strong man

fît, fît bûn	ödeşmek	être quitte	to settle accounts (with one another)
fîtê	şırfın	femme légère	common woman
fîtik, fîk	ıslık	sifllement	whistle
gac	iplik çilesi	écheveau	hank, skein
galgal, galegal	laf, konuşma, söz	paroles vaines, jaserie	hot air
galik	nakışsız, düz ve kalın örülmüş çorap	chaussettes en laines grossièrement tricotées	thick woollen socks
gazinc, gazin, gazind	sitem, dert yanma	reproche	reproach, rebuke
gazincok	sitemde bulunan, sitem-kâr, hep dert yanan	plaintif, qui n'arête pas de se plaindre	plaintive, reproachful
gende	çocuk	enfant	children
gen	kesici aletlerde oluşan aşınma, körelme	émoussement (d'une lame)	blunting (of blade, tool)
gen lê ketin, dever lê ketin	körelmek	s'émousser	to lose its edge, its point
gendel	pis, pasaklı, murdar	sale, malpropre	dirty, filthy
germajok	isilik, ısırgın	bouton de chaleur	heat spots, rash, pimple
gewroxî, gewrokî, gewrikî	beyaza çalan, renkte olan	blancheâtre	whitish, off-white
geyîk, gehîk	el parmağı, eklemi	articulation des droits	finger joints
gijgijandin	1) boğayı tahrik ederek çiftleşmeye teşvik etmek 2) tahrik etmek	1) inciter le taureau à l'accouplement 2) inciter, provoquer	1) egg on a bull to mathe, 2) insate, provocke, egg on
gijik	dağınık, taranmamış, karmaşık saç	chevelure en désordre	disordered hair
girboxe	iriyarı	fort, corpulent	powerfully built, big
girêkwîrk, girêkutik, girêhişk	kördüğüm	noeud dissoluble	knot that cannot be untied, snarl, tangle
gurîzî	ürperti	frisson, frissonnement, tressaillement	shiver, shudder, start,quiver
gurîzî kete canê min	ürperdim	j'ai eu des frissons, j'ai traissailli	I had the shivers (cold), I started
gize	çocuk dilinde dişleme	morsure (dans le language infantile)	bite (in baby talk)
gizre	gevrek	croquant, croustillant	crisp, crusty
gizûz, bizûz, mirrik, sic, xurk, xwêrik	güve	mite	clothes moth
gizgizîn	karıncalanmak	fourmiller, avoir des fourmis, être engourdi	to have pinsand needles, to feel benumblad
gome, zome	büyük kaya	grand rocher	big rock
gonc, qonc	odun kütüğü, düğümü olan ve zor kırılabilen odun	büche, souche	baulk, log
qurrebeşk, gurîbeşk,gurrebeş	porsuk	blaireau	badger
gornepişk, gornepaş, gornebaş, keftar, hêftyar	sırtlam	hyène	hyena
guç, kuj, kuç, guhik, guck, goşe	köşe	coin	corner, angle
guhfire	vurdumduymaz, lakayt	indifférent	indifferent, careless
guhik	kulakcık	auricule, oreillette	auricle
gunekî, gunoyî, gunikî	taşak fıtığı	hernie des testicules	testicle hernig
gupîn	gümbürtü	boum (bruit)	booming
gurcan	alaca renkli bir tür iri tarla faresi	rat des champs	big field mouse

gurê Manco	masallarda adı geçen ve çocukları korkutmak için öcü olarak anılan mitolojik kurt	loup-garou	werewolf
guvîşk	sıkılmış ışlak çamaşır	linge humide essoré	damp cloth
guvîj, givîj	dağ alıçı	sorbier sauvage, aubépine, azerole	mountain ash, or its fruit Bot, sorbus aucuparia
gwinî	geven	astragale	gum-tragacanth plant
gwînîkurk	kısa boylu, dikenli bir geven türü	variété d'astragale sauvage	wild hairy gum-tragacanth plant
hac, hay, hag, haj, agah	haberdar	informé, au courant	aware
hac û bac, hay û bay	malumat	connaissance, information	knowledge, information
hebirman	kış için kurutulup saklanan nar taneleri	grenade séchée et conservée pour l'hiver	dried pomegranite
hec, hej, hejik	çalı	brindille	brushwood, twing, sprig
hefşo, hefşî	ağıl	parc à bercail, bergerie	sheep fold
hek, et	abla	soeur aînée	elder sister
hekê, etê	ablaya hitap şekli	vocatif de hek	vocatif of elder siter
helamet, arsim, bapêş, persîv	nezle	rhume	head cold
hepo, epo	yemek, yiyecek (çocuk dilinde)	nourriture (dans le langage infantile)	food (in child's language)
hesan, hêsan, hisan	bileği taşı	pierre à aiguiser	whetstone
heste	çakmak	briquet	lighter
hestîhêr	şirret ve inatçı kadın	mégère	shrew, termagant
hevgel, hevkerî	1) karma küçük baş sürüsü, 2) koyunlarını aynı sürüye katan aileler	1) troupeau mixte d'ovins, 2) familles qui confient leur bétail au même troupeau	1) mixted ovine herd 2) families who put their cattle in the same herd
hevnîsk, hebenîsk	mercimek, nohut ve soğandan oluşan bir yemek	plat fait de lentilles, poix-chiches et oignons	dish of lentils, onions and chick peas
hêl	kuvvet, güç	force, pouissance	power, force
hêlkan, hêlekan	salıncak	balançoire	swing, hammock
hêmî	1) çürük, kalitesiz, 2) nemli	1) (étoffe) de mauvaise qualité, 2) humidité	1) cheap cloth, 2) dampness
hênijîn	uyuklamak	somnoler, sommeiller	to doze
hêrifîn	dağılmak, çözülmek, yıkılmak	se désagréger, se défaire	to break up
hêrik	küçük tepe	petite colline	small hill
hêrfonek	ağızda dağılan, gevrek	croquant, croustillant	crisp, crusty
hêwange	üç tarafı kapalı olup önü açık olan yazlık avlu	cour d'été fermée, de trois côtés, ouverte sur le devant	summer court-yard open on one side
hêwirîn	konaklamak, konmak, barınmak	faire étape, se poser, camper	bivouac, camp, stop
hilborîk	şamata	vacarme, tohu-bohu	racket, row
hildan	kaldırmak	soulever	to lift up
hilfirîn	uçmak, uçuşmak	voler, s'envoler	to fly
hilhilî	çok yaşlı, ihtiyar	très âgé, vieillard	very old man
hilkişandin	çekmek, yukarıya çekmek,	tirer, traîner, monter	to pull up, to draw up, to drag up
hilkişîn	yukarıya çıkmak, tırmanmak	monter, grimper, escalader	to go up, to climb
hilmoştî, hilmojk, hilmêsî, hilmijî, şemixî	sıcaktan tadı bozulmuş olan yemek ve benzeri şey	suri	sour
penêrê baholî, baholî	kokuşmuş peynir	fromage putréfié	spoiled cheese

Not : *Me di amadekirina vê ferhengokê de ji* «Ferhenga Devoka Qerecdaxê» *ya destnivîskî ya Mistefa Gazî sûd wergirtiye.*

Ferhengoka

RONAHÎ

(VI)

Amadekar : Mizaffer BEGZADE

kurdî	*tirkî*	*fransizî*	*îngilîzî*
apore; qutifî	şoke, paniğe kapılmış	choqué, stupéfait	shocked, appalled, stunned, astounded
batî: gun, hêlik	taşak	testicule	testicle
bêjî; bîj, bîç	piç	1) bâtard 2) malin	1) bastard 2) shrewd, cunning
belt	raf	étagère	shelf
berate	leş	charogne	carrion
best	vadi yakası	flanc de vallée	valley's slope
bijûn	1) verimli, bereketli 2) sağlıklı, zinde	1) fertile, productif 2) sain, vigoureux	1) fertile,productive 2) healthy, alive
erdê bijûn	verimli toprak	terre fertile	fertile land
zozanê bijûn	otlağına daha sürünün girmediği yayla	pâturage non encore brouté par le troupeau	fresh pature, unused
cewdik: dodank	tulum, matara	outre, gourde	bag made of kid's skin, leather or metal water-bottle
çexer: şopa piyan di berfê de	karda ayak izi	empreinte de pied dans la neige	footprint in the snow
çoris	kaba insan, kırıcı insan	personne rude abrupte, grossière	abrupt, rude person
çors	kaba, kırıcı insan	abrupt, brusque, grossier, ère	abrupt, brusque
daketin	türemek	descendre, procéder	to proceed from, to come from,to be descended from
gocar	taşlık, kayalık yer	pierraille	rocky place
helek: lakan, kile, hedik	kar ayakkabısı	chaussures de neige	snow shoes
ji pesnan xeber dan : ji beste xeber dan	hezeyan getirmek, sayıklamak	délirer	to be delirious
kerixî	1) bıkkın 2) yorgun	1) blasé 2) las, fatigué	1) blasé 2) weary tired
kerixîn	bıkmak, usanmak; çok yorulmak	être blasé; lassé	to be blasé; weary
koçegîr	savaşçı, silahşör	guerrier, homme armé d'un seigneur	warrior, a lord's retainer
mesîl	vadi, belen	vallon, passe de montagne	mountain pass, valley
minho	nüsha	exemplaire, copie	copy, a single written or printed paper or book
navlû: navlûle, namlû	namlı	baril, canon (d'une arme)	barel (of a gun)
şekok : kurostik	ahlat	poire sauvage	wild pear
rizde / rizdeçiya	silsile, sıra sıra dağ	chaîne de montagne	mountain chains
rotik	çubuk	baguette	stick
sêlûn	eşik, kapı eşiği	seuil	threshold
setlican : satircemî	zatürye	pneumonie	pneumania
sîxur	oklu kirpi	hérisson (hystrix cristatus)	porcupine
xetîre	meşale	flambeau	torch
xûgî	haraç	rançon	ransom, tribute

F E R H E N G O K A

ROJA NÛ

(III)

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN

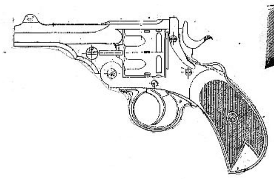
kurdî	*tirkî*	*fransizî*	*îngilîzî*
tîn	ısı	chaleur	heat
hêc	azgın	féroce	ferocious (mad), fierce, wild
tûtik	kırmızıya çalan	rougeâtre, orange foncé	reddish
salmidêr: salek seranser	tüm bir yıl, yıl boyunca	toute une année	through out the year
kincêl: kef û kinc	kirli köpük	écume chargée de détritus	dirty foam
sîqal	ince sıva, cila	enduit fin, vernis	varnish
qurf kirin	kırpmak	couper (avec des ciseaux)	to clip, to trim
lengirîn: kulîn, kullîn	aksamak, topallamak	boiter	to limp
navhincî : navincî	orta, vasat	moyen	medium, mean, average
pêşmêr	öncü	avant-garde	vanguard
serpir	köprü başı, mevzi	tête de pont	bridgehead
texterewan	tahtırevan	litière, palanquin	palanquin
pêrgîhevhatin	karşılaşmak	rencontrer quelqu'un, se rencontrer	meet s.o.; meet each other
pêrgîn	karşılama	accueil, réception	welcome, reception
çûn pêrgîna yekî	birini karşılamaya gitmek	aller au-devant de quelqu'un, accueillir quelqu'un	to go and meet sb.
rîspî	ak sakallı, saygın	barbe blanche, respectable	gray-beard
meye	maya, dişi deve	chamelle	she camel
çizirîn	sızmak	infiltrer, fuir	to leak
çilk: dilopa piçûk	damlacık	gouttelette	droplet
gome	büyük taş	grosse pierre	big stone
qeçik: pitik	bebek	bébé	baby
bê perwa: bê dirêxî, bê teqsîr	esirgemeden	sans se ménager	without sparing oneself
gef û gurr: fort, zirt	tehdit	menace	threat, menace
fortek	övüngen, palavracı	fanfaron, vantard	boastful, boaster, braggart
halan: nav di	nara, savaş narası	cri de guerre, hourra	battle-cry, war-cry
xwe dan, halan dan xwe	nara atmak	jeter un cri de guerre, chercher à impressionner l'adversaire par des cris	to yell ones war-cry
tewtewe: hişsivik	aklı kısa	simple d'esprit, simplet	simple, simplistic, half-witted
duriyan, duryan	iki yol kavşağı	jonction de deux voies	junction of two roads
sêriyan, sêrya, çaryan	üç yol kavşağı	carrefour à 3 voies	junction of three roads
çarriyan: xaçerê, çarrê, çaterê	dört yol	carrefour à 4 voies	cross-roads
bikêrhatî	becerikli, elinden iş gelen	habile, adroit	skillful
şerpeze: şepirze	perişan	perturbé, confus, dans le désarroi	in confusion, perturbed, in disarray
tengezarî: endişe	endişe	angoisse, anxiété	anguish, distress, anxiety

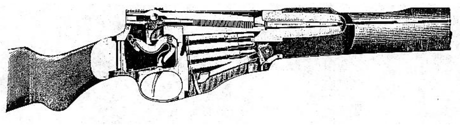
tengezar	endişeli	anxieux, angoissé	anguished, anxious
terkeser	başıboş	errant, vagabond	wanderer, vagrant, vagabond
terkeserî	başıboş gezme	errance, vagabondage	vagrancy
verotin	oymak, içini kazımak	gratter, vider	to scrape, to carve, to hollow or empty
şane	petekgözü, hücre	alvéole, cellule	alveolus, cell of a honeycomb
şan: nanikê hingiv	petek	rayon de miel	honeycomb
hingivê hûrşulhîn	oğul balı	premier miel, miel produit par un nouvel essaim	virgin honey, the first honey from a fresh swarm
tengijîn	içten içe kızmak, patlamak üzere olmak	être sur le point d'exploser, en vouloir beaucoup	be at breaking point, have it in for someone
varqilîn :	1) takılmak	1) être pris, empêché	1) to be busy,
li peyvê varqilîn	2) kekelemek	2) bégayer	2) to stammer, to stutter
lê varqilîn	farkına varmak, fark etmek	apercevoir, s'en rendre compte	to notice, to perceive
zirêç, zirîç, zirinc	kurşun	plomb	lead
rengê zirincî	kurşun rengi, kurşuni	gris, gris de plomb	lead colored, gray
veciniqî	irkilmiş	tressaillir	to be startled
xumam	pus	brume	slight fog, mist
bi xumam	puslu	embrouillé, brumeux, flou	hazy, obscure, misty, foggy
piyan	bardak	verre, coupe	glass, goblet
teba	yaratık, mahluk	créature	creature
kasalês	çanak yalayıcı	pique-assiette	scrounger
bendeganî	reaya sınıfı (kısmı, takımı)	plèbe	the plebeians
zadegan	asilzade	patricien, noble	patrician, noble
zadeganî	asilzade takımı	noblesse	nobility
gewz	1) sevinç, 2) varlık	1) joie, 2) opulence	1) joy, 2) opulence
bi gewz bûn	sevinçli olmak, sevinç duymak	éprouver de la joie	to feel joyful
daman	dalmak, düşünmek	être pensif, préoccupé	to be pensive, preoccupied
damayî	dalgın, düşünceli	pensif, préoccupé	plunged in thought, thoughtful
xû kirin	huylanmak	être irrité, agacé	to be irritated, annoyed
şerde	terbiye, edep	éducation	education
diltengî	sıkıntı, can sıkıntısı	détresse, angoisse	distress, anxiety
xurî: bizot	kor	braise	ember
şiverê	patika	sentier	footpath
bersojî: berşoşî, berşoşkî	mide fesadı	indigestion	indigestion
bersojî bûn: berşoşkî bûn	mide fesadına uğramak	avoir une indigestion	to have indigestion
gêdûk	dağ geçidi	passe de montagne	mountain pass
bihurê bêqam	derin su geçidi	gué profond d'une rivière	deep ford
sergelî: serê keriyê	sürü öncüsü	chef d'un troupeau, d'un harpail	leader of a herd
sergeliya xezalan, xezala serê gele	geyik sürüsünün başını çeken geyik	gazelle ou chevreuil menant un harpail (fig.) reine des gazelles.	gazelle or roebuck leading a herd
xwedbîn	bencîl	egoïste	selfish
çavbirçî: çavbirsî	aç gözlü	insatiable, avide	insatiable
têtî	tepeli tarlakuşu	alouette des champs (golerida cristata)	a variety of skylark
gevîzk, gevzik	debelenme yeri	endroit où des animaux se vautrent	wallowing place

dubîra, hechecîk, dûvmeqesk	kırlangıç	hirondelle	swallow
dilvekirî	açık gönüllü	franc, à coeur ouvert	open-hearted, frank
sarîsibe, sariya sibê	fecir, gün açımı	aube, pointe du jour	dawn
tûtya	tutya	tutie, oxyde de zinc	tutty
destxet	el işi	ouvrage manuel	handiwork
biderdan, dorandin	kaybetme, elinden kaçırma	perte, revers, défaite	loss, defeat
werdan	tahvil etme	échange, conversion	conversion, exchange
pirçikan, rûçikandin	türlerini yolmak	déplumer	to pluck (chicken)
hermizga	Hürmüz mabedi, Zerdüşt dini tapınağı	temple d'Ahura-Mazda, temple zaroastrien	temple of Ahura-Mazda, Zorastrian temple
werkirin	1) üstüne örtmek 2) saçmak, serpmek	1) couvrir, 2) semer, distribuer	to sprinkle, to scatter, to sow broadcast
beqbeqîn, biqbiqîn, bilbiqîn	kaynamak	bouillir, bouillonner	to boil, to effervesce
herwanî	geniş ve kısa kollu kısa kürk	court manteau de fourrure aux manches larges et courtes	short fur coat with broad and short sleeves
hefsar	yular	licou, licol	halter
manegê	asil kısrak	jument de race	noble mare
çekem	ökse otu	gui (viscum)	mistletoe
tol, tûle, toltajî	melez köpek, vil	vil, chien vil	cur
destvala	eli boş	à main vides, démuni	empty handed
pardarî, hevpişkî, şirîkatî	ortaklık	association, partenariat	partnership

çek

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN
Dîlawerê ZENGÎ *

kurdî	*tirkî*	*fransizî*	*îngilîzî*
şîlf: şûrê tazî, şûrê bê kalan	çıplak kılıç, yalın kılıç	sabre au clair	bared sabre
sîlank: kêra bê destî	kabzasız bıçak	couteau sans manche	knife without handle
kêra bi sûste	sustalı bıçak	couteau à cran de sûreté	flick-knife
kêra kalanî	tek ağızlı büyük bıçak	couteau à une lame	single bladed knife
kêra dudevî	iki ağızlı bıçak	couteau à deux lames	two-bladed knife
kalan, cotik	kın	fourreau	sheath
rim: nize, teber	mızrak	lance	spear
boçûm, serrim, sernize	mızrağın demir ucu	pointe en fer de la lance	spear-head
kunrim, qûnrim	mızrağın dibi	crosse de la lance	spear hilt
kunrim kirin	hasımını mızrak dibiyle yere atmak	jeter à terre l’adversaire par le crosse de la lance, sans le mettre à mort	overthrow an opponent with the spear hilt without killing him
binrim kirin : di bin rimê de derbas bûn, serdestiya wî qebûl kirin	birinin mızrağının altından geçmek, üstünlüğünü kabul etmek	passer sous les lances de quelqu’un; accepter sa supériorité	bowing under someone’s spear, accepting their superiority
mertal	kalkan	bouclier	shield, buckler
qame	kama	dague, poignard	dagger, poniard, dirk
perend	pala	cimeterre	scimitar
cewdik: tîrdank	sadak	carquois	quiver

şax	boynuzdan barutluk	poudrière en corne	powder horn
hingiz: evnik	ağaçtan topuz	massue en bois	wooden club
ço: çov	sopa	gourdin, trique	thick stick, cudgel
çovê şûrkanî: kaşo			
gurz	gürz	massue en fer, masse d'armes	iron club mace
mûşte, muşt	muşta	poing, coup-de-poing	brass knuckles, knuckle-duster
satore, sator, satir	satır	coutelas	cleaver, large knife for cutting meat
xişt	ucu sivri şiş	broche	spit, skewer
xişt kirin	şişlemek	embrocher	to spit, to skewer, to stab
bivir: balte	balta	hache	axe, hatchet
mazor: marazo,rimê Mazor	bir nevi mızrak Marozo mızrağı	lance de Marozo	Marozo spear
qewsik: kevank, çetel, mato, qiştek	çatallastik	lance-pierres	catapult
tîr	ok	flèche	arrow
sertîrk	temren	pointe de la flèche	arrow-head
kevan	yay	arc	bow (of an archer)
zirh: zirx, zirêx	zırh	cotte, cuirasse, armure	armour
kumzurî	miğfer, tolga	heaume, casque	helmet
zendezirx	kola takılan zırh	brassard	armband
tiving	tüfek	fusil	rifle, gun
çaplî	çaplı	fusil de gros calibre	large-sized caliber gun
modelî		fusil modèle	model (immitation) gun
filinte	filinta	carabine	(short gun, Roum carbine), flint-lock
kemalî	Kırıkkale piyade tüfeği	fusil de fabrication turque	Turkish rifle
demançe	tabanca	pistolet, revolver	pistol, revolver
şeşderb, şeşar, şeşagir	6 atışlı tabanca	revolver à 6 coups	six-shooter
çardexur, çardederb	14 atışlı tabanca	revolver à 14 coups	14-shot pistol
şanzdexur, şanzdederb	16 atışlı tabanca	revolver à 16 coups	16- shot pistol
keleşkof, klaşînkof	kalaşnikof	kalachnikoff	kalashnikoff
narincok, narince	el bombası	grenade	grenade
mîtralyoz	mitralyöz	mitrailleuse	machine gun
qondax; qûndax	dipçik	crosse	butt of a rifle
destî, deste, destik	kabza	poignée	handle, butt
zillik	kovan	cartouche	cartridge
xankêş	kılavuz	vrille	gimlet, screw-tap
singo	süngü	baïonnette	bayonet
lûle	lüle	canon (d'un fusil)	barrel (of a gun)
toq		anneau fixant	rear sighting ring
bazin	tüfek dipçiğini süsleyen ya da pekiştiren halka	anneau décoratif ou de consolidation de la crosse d'un fusil	decorative ring on the butt of a gun
gezik, gazik, niçik, morîk	arpaçık	mire	front sight (of a gun)
şeh	tarak	gne	comb
deste	5 fişek	uet de 5 balles	5 catridge pack
berheste	çakmak taşı	rre à briquet (	[illegible]

ÇEK :	malfişek, malgulle	- funye
- şerşeh	- çakûç, dîk, dîkik	- nenûk, maşik
- mengene	- derzî	- pirik, pira gezikê
- sirme	- zimanok	- guhik
- kûp	- pîm	- nîşan
- malik, xizne,		

